

Előfizetési árak:
 Egész évre . . . 10 frt — kr.
 Félévre . . . 5 „ — „
 Negyedévre . . . 2 „ 50 „
 Egy hóra . . . „ 85 „
 Egyes szám ára 4 kr.

Kiadóhivatal:

PÉCSETT. Mária-u. 1. sz.
 a kir. itélőtábla épületével szemben,
 hová az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó fölszólalások intézendők.

PÉCSI FIGYELŐ

POLITIKAI NAPI LAP.

Szerkesztői iroda:

PÉCSETT, Mária-utca 1. sz.
 I. EMELET

hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kéziratot vissza nem adunk

Hirdetésekre

a kiadóhivatal veszi fel

Két vasárnap.

Pécs, 1896. május hó 19

Az idegen, aki az ezredéves ünnepek alkalmából a legutóbbi két vasárnapon Budapesten tartózkodott, láthatott oly sajtóságot s egymásnak látszólag homlokegyenest ellentmondó jeleneteket, a melyeket — ha csak felületes szemlélő volt — meg nem értett s legfőleg az „ázsiai erkölcsök“ rovására írt, de ha éles megfigyelő és helyes ítélő tehetséggel boncolta az eseményeket, a magyar népjellemet s az erre alapított kormányzati politika titkos rugóit közelebbről és behatóbban ismerhette meg, mintha egyébkor éveken át tanulmányozta volna a népeletet, vagy bujta volna a levéltárakat.

Az első vasárnapon — május 10 én — láthatta kivonulni tengernyi sokaságban azt a népet, a melyre finomult, de éppen azért el is puhult erkölcsű és izlésű korunkban a fizikai munka sulya nehezedik s a melyet társadalmunk megnövekedett igényeinek kielégítésére százszorta nehezebben nélkülözhetne, mint bármikor az elmúlt időben.

Történt pedig ez a kivonulás annak békés dokumentálására, hogy a népnek ez az osztálya is megértette a kor mozgató eszméit, felismerte azt a nagy igazságot, hogy nem az emberek vannak az államért, hanem megfordítva s le tudja már ebből vonni azt a helyes következtetést, hogy a kire az állam terheket ró, a

ki tehát az államot fentartani segít, annak ahhoz is jogos igénye van, hogy az állam ügyeinek intézésébe befolyása legyen.

Választói jogot kért a nép, a melylyel más államokban már bir s a melyet a szomszédos Ausztriában is önként ajánl fel neki az állam: de a magyar kormányzati politika cirkulusaiba a népnek ez a követelése sehogy sem illik bele.

Szabadelvűnek hazudja ugyan magát ez a kormányzat, de valójában a legreakcionáriusabb törekvésekkel van telítve: célja csupán a saját hatalmi érdekeinek biztosítása, az erre szolgáló eszköz pedig a nép politikai jogositványainak minél szűkebb körre való szorítása s a hol lehet, a már meglevő jogoknak is az elkobzása.

Az általános választói jog kivívásáért megindult mozgalmat tehát kompromittálni kellett minden áron s miután a kivonult nép a maga jószántából semmi olyast el nem követett, a mi mozgalmát a józanul ítélő közvélemény előtt kompromittálhatta volna, a kormányzó hatalom hivatalos közegeivel, a rendőrséggel idézte fel a botrányt, megtámadta a békésen visszatérő népet, kaszabolta a fegyvertelenül menekülőket s csinált olyan vérfürdőt, a milyent másutt egy forradalom sem produkál.

Mindenek betetőzéséül aztán az ország főrendőrbasája, a belügyminiszter még ország-világ előtt rásütötte a megriasztott, megsabdalt népre, hogy egész mozgalmának célja a személy- és vagyonbiztonság

megtámadása, az ezredéves ünnep megrontása, a kiállítás feldulása volt.

Sajnálataát is fejezte ki a szabadelvű miniszter, hogy a népgyűlés engedélyezésének ügye eléje nem került, mert ő megtagadta volna az engedélyt, természetesen a gyülekezési szabadság nagyobb dicsőségére, mert olyan törvényt ugyan nem mutat a nagytudományu belügyminiszter ur, a melyik megadná neki a jogot megtiltani a népgyűlés megtartását, ámde a szabadelvű kormányok már régen sutba dobták azt az elavult alaptörvényt, a mely kimondta, hogy Magyarország csak országos törvénnyel és nem holmi kormányrendeletekkel kormányozható.

És a nép ezrei — bár csupán tömegükkel is összemorzsolhatták volna a soraikban garázdálkodó brutális fegyveres rendbontókat — nem viszonzták erőszakkal az erőszakot, hanem menekültek s csak a kiknek a menekülés útját elvágták, keltek a maguk védelmére, a hogy éppen tudtak, némán türték még erkölcsi meggyaláztatásukat is, a mely az ellenük szórt hivatalos rágalmakban nyilvánult.

Nem provokáltak tüntetést rágalmozók meghazudtolására, mert zavargást provokálni Magyarországon csak az állam rendőrségének ambíciója; a nép oly alkalomra várt, a hol békés uton hazudtolhatja meg azokat, a kik hazafiatlansággal, az élet- és vagyonbiztonságot felforgató tendenciákkal vádolják.

A „Pécsi Figyelő“ tárcája

Blaha Lujza élete.

— Könyv a nemzet csalogányáról —

„Blaha Lujza életének adatait, — melyek eddig hibásan és hézagosan kerültek nyilvánosságra — senki sem színezhetné volna ki élénkebben, mert azokat nekem maga a művész mondotta tollba hosszú délutánokon, hol mosolyogva, hol könybe lábadt szemmel.“

Ezekkel a sorokkal kezdődik az a szép könyv, a mely abból a célból íródott, hogy a legfenomenálisabb magyar művész életének a monografiáját, minden apró részleteiben megóvja a feledéstől s melynek a megírására egy fiatal hírlapíró-társunk, Kéry Gyula vállalkozott, abból az ötletről, hogy Blaha Lujza megülte művészpályájának negyedszázados fordulóját.

Annak az írónak, aki Blaha Lujza művészi egyéniségét, dalának csodás varázsát s azt a nagy hatást, melyet korára gyakorolt, meg akarná magyarázni a jövő nemzedéknek, éppugy kellene a tollal bánni tudni, mint a művész maga a magyar nótával, hogy a róla megírott monografia méltó legyen

a művésznőhöz; a könyv ifjú szerzője mégis dicséretes munkát végzett, mert nagy szorgalommal hordott össze minden a művésznő életére vonatkozó adatokat, és szeretettel és ambícióval osztályozta őket, úgy hogy könyvét ama művészpálya hű tükrének nevezhetjük, melyet Blaha Lujza megfuttat. Munkája annál becsebb, mert magának a művésznőnek a felügyelete alatt készült s nagy részét „ő maga mondotta tollba hosszú délutánokon, hol mosolyogva, hol könybe lábadt szemmel.“

Becses forrásmunka lesz ez a könyv mindazok számára, akik valamikor fogalmat akarnak megalkotni maguknak arról, hogy milyen volt az a művész, akinek egyéniségében a magyar nép génusza oly őserőben és oly hiven tükröződött vissza, mint a művészet felkentjei közül soha senki másban.

S akik eddig szerették és becsülték Blaha Lujzát, ennek a könyvnek elolvasása után még csak jobban fogják szeretni és becsülni, mert ez a könyv tanúságot tesz arról, hogy a művésznőnek akárhány alkalom kínálkozott arra, hogy a magyarnál gazdagabb, hatalmasabb nemzetek dédelgetett bálványává legyen, de őt nem csábította sem a gazdagság, sem a világhírnév szomja; megmaradt a magyar színpadnak, a magyar

hazának, a melylyel művészeite össze volt nőve.

*

A könyvet Jókai Mór előszava vezeti be. A poeta laureatus hódolata ez az előszó a legnagyobb magyar művésznő iránt. Jókai mint drámai talentumot ünnepli Blaha Lujzát s a népszínházról visszavonuló művésznőt a Nemzeti Színház színpadán szeretné látni.

A monográfia a művésznő gyermekéivel kezdődik. Az ismert életrajzi adatoknak a keretében közli Blaha Lujza édesanyjának arcképét és azt a zsidóes rimassombati házikót, a melyben a művésznő született. A kis Reindl Lujzát már legkisebb gyermekkorában Dallos Lujzának hívták a játszópajtásai a nótás kedvéért. Legszívesebben a parasztyermekekkel játszadozott s annyira bolondult a parasztruháért, hogy mikor vándorszínész szüleivel egy új községben ütött tanyát, egy nap parasztruháskában jött haza, mert a maga uri ruháját kicserélte a mezőturi birók hasonló kora leánykájáéval. Szülei vasárnaponként elvitték a színházba s másnap már vigan dalolta a színpadon hallott nótákat.

— Te leszel az én kis primadonnám, mondogatta az édesapja s egy vasárnapi előadás alatt megengedte, hogy fölvonásközben

Ez az alkalom nem sokáig késett. Jött a második vasárnap, május 17-ike; s az a nép, a mely a belügyminiszter állítása szerint a magyar nemzet ezredéves ünnepélyét meggyalázni akarta, a mely a gazdagok életére tör s vagyonát elrabolni szándékozik, ismét kivonult még nagyobb tömegekben, hogy alattvalói hódolatának, béke- és rendszeretének oly világra szóló tanujelét adja, mely előtt megszegyenülve kell a rágalomnak visszavonulnia.

De az isten jókedvében ezt a népet olyan uralkodóval is áldotta meg, a ki jobban belát a lelkébe, mint a hatalmukért remegő államférfiak, s a ki tudja, hogy a magyar — ha nem jár is aranyos mentében — egyformán lelkesül a hazáért és királyért. Ez a fenkölt lelkületű uralkodó felkereste a megrágalmazott népet, elvegyült a tengernyi sokaságban s megszentelt személyét nem a fegyverek, hanem a nép őszinte ragaszkodásának oltalma alá helyezte.

S bizalmában nem is csalatkozott, mert a kocsiját körülrajongó nép az őszinte ragaszkodásnak, a lelkesült tiszteletnek oly meghatározó kitérésével fogadta szeretett királyát, a minőhöz hasonlót hasztalanul keresnénk a világ bármely más monarchikus államában.

Nem zavarta meg ezt a lélekemelő jelenetet a diszsonancia legcsekélyebb árnyéka sem; még csak rendzavarás sem fordult elő. pedig a mikor egy hatvanezer főnyi tömeg figyelme egyetlen pont felé van irányozva, a melyhez mindenki szeretne közelebb jutni, óriási fegyelmesség szükséges hozzá, hogy baj ne essék.

No, de szerencsére nem volt ott rendőrség, mely tapintatlan túlbuzgalmával a kedélyek nemes hevületét lehűtötte s annak helyébe a méltatlankodást felidézte volna, s az az idegen, a ki e két vasárnap eseményeit mint pártatlan tanu végigszemlélte, bizonyára arra a meggyőződésre jutott, hogy a magyar nép szabadságának legerősebb biztosítéka a koronás király, mert csak az ő atyai tekintete alatt nyil-

vánithatja szabadon érzelmeit s van biztonságban a hatalmi erőszak tulkapásai ellen.

H i r e k.

Pécs, 1896 május 19

A megtörpült énekesnő.

Van most egy szomszéd városkában egy orfeum. Azért ment oda, hogy millenniumi örömkömben részesítse a magyart — rontott német nyelven énekelt dalokban.

Az orfeum főkezelője azonban fájdalommal tapasztalta, hogy az ő dalai sehogysem vágnak a millenniumi hangulatokban ringatózó közönség tetszéséhez és mivel nem akart tagítani, elhatározta magában, hogy meglepi a közönséget.

Hoz oda valami különösen szépet, valami rendkívülit, valami olyat, ami a legszilárdabb millenniumi hangulatot is meglágyítja.

Táviratozott Budapestre az ügynökségi irodába:

„Küldjenek valami nagyszerűt. Impozáns alakot és bájost. Koszt was koszt?”

Az ügynök expressz leküldte tizenkét szépség arcképét. Valamennyihez magyar ázatot írt, amiből kiderült, hogy a tizenkét szépség között van molett, filigrán, szőke, barna, világos szőke, haragos vörös, karcsu, lenge járásu. A hangja valamennyinek isteni, egyik szeretetreméltóbb és bájosabb jelenség, mint a másik.

Az orfeum igazgatója alaposan tanulmányozta az arcképeket. Az 5-ös számú tetszett neki leginkább. Karcsu és mégis vállas hölgyet mutatott ez a kép. Akinek olyan rangos tartása van, bizonyosan impozáns alak lehet, olyan alak, amelyet ő kíván, aki nemcsak bájjaival, de természetének méreteivel is imponálhat.

Visszatelegrafált:

„A nr. 5 gyönyörű. Jöjjön azonnal.”

Egy óra múlva itt volt a válasz.

„Ő utazik, de 100 frt előleget kér.”

Repült a száz trt és a hívó sürgöny és a hölgy a legközelebbi vonattal megérkezett.

Az orfeum tagjai együtt szomorkodtak a szálló egyik sarokasztalánál és várták az orfeum nemtőjének megérkezését. Az igazgató nagy hevedelemmel éppen most rontott be, még nyomdafestékes falragasz volt a kezében. A falragaszon hirdette:

színházban való szereplésével foglalkozik. Sok érdekes dolgot mond el a szerző. Többek közt a királynak egy nyilatkozatát közli Blaha Lujzáról.

Gróf Andrássy Gyulának, beszéli a szerző, egy cercele alkalmával több országos képviselő jelenlétében ezeket mondotta a király Blahánéről:

— Tegnap megint megnéztem Blahánét. Köszönöm, hogy fölhívta rá figyelmemet, mondhatom: egy csodálatos művésznő, egy valóságos tündér, a milyenről csak álmodni lehet. Első a művészetben, első a bájban.

— Es első, felség, a magyarságban, — tette hozzá Andrássy.

Kossuth Lajos, bár sohasem volt alkalma a művésznőt látni, szintén nagy tisztelője volt. „Az öreg ur (Kossuth) — írta Ihász Dániel egyik levelében gróf Teleki Sándornak, örömmel olvassa emlékeidet. Azt mondta, hogy a magyar köznép géniuszát az utóbbi időben, amennyire ő a távolból ítélheti: senki sem fogta föl jobban, mint Blaháné, Munkácsy és te. Blahánének nagy tisztelője az öreg ur s ennek jeléül arcképét is elküldte neki sajátkezű írásával.”

Haynald Lajos, a kalocsai biboros érsek ezt írta a művésznőről Liszt Ferencnek: „Blahánéről pedig, kiről leveledben említést tettél, elég legyen, ha annyit mondok, hogy

„Signora Felicitas. — mert úgy neveztem el, szólt libegve a direktor, — Itália legbájosabb gyermeke, karcsu és egyenes, mint a jegyene nyárfa, és . . . és . . .

— Jó reggelt, jó reggelt, — köszönt egy cérnavékony hang az ajtó mögül. A hang tulajdonosa a női nem legalacsonyabbjai és legvéznábbjai közül való volt olyan toilletben, melynek minden darabja más-más korszak divatját mutatja.

Az orfeum társaság némi részvétellel nézte a sajnálatraméltó hölgyet. Bizonyosan valami volt csillag lehet, amelyet az élet zivatarai folyton kergetnek és koptatnak. A hölgy mosolylyal közeledett és fölemelt hangon szólt:

— Én Signoria Felicitas vagyok.

Az orfeum tagjai sápadtan néztek egymásra, az igazgató a fejéhez kapott és rákiáltott:

— Hogy mer ön Signoria Felicitas lenni? Ön megcsalt. Az arckép egy tündért mutat.

A kis hölgy láthatólag izgatott volt. Még kételkednek abban, hogy ő tündér.

— Én nem csaltam meg önt. A saját arcképemet küldtem el. Nézze meg.

Az igazgató izgatottan kereste elő az arcképét, pillantása az arckép hatlapján levő évszámra esett. Az 1879 ik évszám volt a hátlapon.

Annak pedig pár év múlva husz esztendeje lesz.

Hja, husz év alatt megöregszik az ember . . . az énekesnő pedig megtörpül.

Az orfeum-társaság ma már nincs abban a szomszéd kis városkában.

Megszöktek s ott hagyták zálogul a hitelezőiknek — a megtörpült énekesnőt.

Napirend 1896. május 20-án.

Naptár: szerda, május 20. — Róm. kath.: Bernát. — Prot.: Bernardin. — Görög-kel. (május 8.) János ev. — Zsidó: Sivan 8. — Nap kél 4 óra 11 perckor; nyugszik 7 óra 17 perckor. — Hold kél éjjel 11 óra 27 perckor; nyugszik éjjel után 39 perckor.

Időjárás: hőmérséklet 15 Celsius fok meleg; légnyomás 753. Kikötés: a központi meteorológiai intézet jelzése szerint: változó felhőzet mellett enyhe száraz és dorult idő várható.

Baranyamegyei tanító egyesület közgyűlése a vármegyeházán d. e. 9 órakor.

Izr. tanítógyűlés a hitközség tanácstermében d. u. 3 órakor.

Katonai utóállítás a Scholtz-féle sörházban reggel 8 órakor.

a Káka tövin költ a ruca kezdetű népdalt elénekelje.

Ekkor öt esztendő volt.

1858. január 15-én, hét éves korában játszotta az első szerepét Győrött, Hegedüs Lajos társulatánál a Koldusnő című darabban. A győri lap színházi kritikusa már ekkor azt írta róla:

„Szívem mélyéből ajánlom Köles Lujza szüleinek, hogy ezt az ügyes kis fekete leányt szorgalmasan képezzék, mert ily rejtett bimbóból nyílnak később a büszke rózsák.”

Tizenhárom éves korában már maga írja nagybátyjának egy Vácról keltezett levelében: „Most már annyival is inkább batorodom megkeresni a kedves nagybátyámat, mert a szini pályán, amelyen születtem, hála az égnek, a természettől megáldva tehetséggel, már eddig is szép előmenetelt tettem s ha a jó Isten megsegít, rövid időn büszke lehet reám kedves nagybátyám.”

1867-ben már a debreceni közönségnek volt körülrajongott kedveltje s 1870-ben kapott meghívást a Nemzeti Színházról szerződöttes céljából való mielőbbi vendégszereplésre, de csak egy esztendővel később, 1871-ben fogadta el a meghívást s tagja is lett az ország első színpadának.

A könyv következő két fejezete Blaha Lujzának a Nemzeti Színházban és a Nép-

soha művész vagy művelt ember nem volt, kinek minden szavában, minden mozdulatában annyi magyarság nyilatkozzék meg, mint ő benne.”

A párisi Figaró egyik előkelő kritikusa, aki a művésznőt egy operett szerepben látta egyszer, felkereste öltözőjében és így szólt hozzá:

— Szép asszonyom, jöjjön ki Párisba és tanítsa meg a francia színésznőket, hogyan kell francia operettet játszani . . .

A könyv következő fejezetében, mely a művésznő szerepeiről szól, érdekes kis statisztikát közöl azokról a szerepekről, a melyeket 1863-tól 1896-ig játszott. Blaha Lujza 119 népszínműben, 10 operában, 58 operettben és 10 vígjátékban, összesen 197 színműben körülbelül kétezeröttszáz estén át játszott. Nagyon rövidke fejezet. A színpadok mögött, mely a művésznőnek a kulisszák mögött való életét tárgyalja. Blaha Lujza nem is tartozott azok közé, akiről a fentebbi cím alatt hosszú fejezetet lehetne írni.

Ezután apróságok és epizódok cím alatt egy csomó apróság és epizód következik a művésznő életéből.

A következő fejezetnek Naplótöredék a címe. Azon kezd, hogy a művésznő soha naplót nem vezetett, ami igazán kár. Évekkel ezelőtt azonban a művésznőnek orvosa taná-

— **(Pécsi tanulók Budapestén.)** Az országos tornaversenyre felránduló pécsi tanulók a VI. kerületi bajnok utcai népiiskolában nyernek elhelyezést; még pedig a főgimnázium tanulói, számszerint 32-en 3 tanár kíséretében a nevezett iskola fiú-osztályaiban; a pécsi főreáliskola 50 tanulója, 4 tanár kíséretében ugyanezen iskola leány-osztályaiban kap szépen berendezett éjjeli szállást.

— **(Kinevezés.)** Az igazságügyminiszter Scheurer Károly nagyatádi kir. járásbírói aljegyzőt a kaposvári kir. törvényszékhez jegyzővé nevezte ki.

— **(Diák hangverseny.)** Tegnap lapunkban megírtuk, hogy a cisztéri rend főgimnáziuma az országos tornaverseny alkalmával Budapestre felránduló szegény sorsu tanulók segélyezése végett csütörtökön d. u. 5 órakor a tornacsarnokban hangversenyt rendez. A hangverseny műsora a következő: 1. Király-himnusz. Irta Brázay Zoltán, előadja a főgimnáziumi ének- és zenekar. 2. Magyar nyelv. Ábrányi Emiltől, szavalja Szuly Aladár, maturandus. 3. Jubileumi nyitány, C. M. Webertől, előadja a főgimnáziumi zenekar. 4. a) A tavasz. Olasz népdal. b) Hegytetőn egy kányafa. Orosz népdal. a) Katona temetés. Svéd ének. b) A vadász. Német népdal. Éneklí a főgimn. énekkar. 5. a) Schumann: Ádránd. Előadja a főgimnáziumi zenekar. b) Beriot: Concerto I. Hegedűn játsza Kossutányi István. V. o. t., zongorán kíséri Budai Dezső, VII. o. t. 6. A kacor király. Irta Pósa Lajos, szavalja Baltha Béla, III. o. t. II. rész. 1. Primula veris. Mendelssohntól, éneklí a főgimn. énekkar. 2. Gillet: Loin du bal, intermezzo. Előadja a főgimn. zenekar. 3. a) Rákóczy Sámuel. (1664.) b) Somogyi gyalog-insurgens dala. (1809.) c) Tiszán inneni tárogató. (1809.) Előadja a főgimn. énekkar. 4. A volapük. Vig monolog Gabányitól, szavalja Nikolics Benedek, maturandus. 5. Magyar népdalok. Éneklí a főgimnázium énekkar. 6. Tornainduló. Irta Goll. előadja a főgimn. ének- és zenekar.

— **(A banderisták diszruhája.)** Andrásy Károly, budapesti szabó, már leküldte Pécsre a banderisták diszruháit. A diszruhák mind a legszebb, elegáns és igen sikerült kivitelűek s egyképen csinos ifj. Littke József kuruc-lovag jelmeze, mely arany-brokát attirából, karmazsinpiros nadrágból és medvebőr kacagányból áll; valamint Jób sz. László dr. fehér selyembrokát

csára messze földre kellett mennie, hogy a svéd tenger kékes-zöld hullámai közt helyre hozza egészségét; visszatérése után nem állhatta meg, hogy tollat ne fogjon és ne írja le azokat az érzelmeket, amiket hazavágyó szíve érzett, amikor a Kárpátokat megpillantotta.

Ez a kis naplótöredék a hazaszeretet költészete.

A könyv öt olyan népdalt közöl, melynek a szövegét és a zenéjét is a művész maga írta. A kötetet levelek és a művész emlékkönyvéből szedett emléksorok rekesztik be. Ezek közül mutatóba adjuk az alábbiakat:

A mező pacsirtája nekem már csak lebeg — a magyarság aranyos pacsirtája már régóta hallgatag madaram — — de csöndes éjszakákon megcsendül emlékezetemben a Te édes, magyar dalod — — és szívemben áradozva kél a gyönyör, az örök hála!

Herman Ottó.

Emlékkönyvének néhány sorába szorítam mindannak viszonzását, amit páratlan művészete az én emlékeim könyvének számos lapjára írt? Ne kívánjon tőlem lehetlenséget, hanem fogadja szívesen azt az egy

atillája, sötétkék bársony mentéje, valamint a többi tagok ruházata is. A banderisták díszcsizmáit Győr váry helybeli cipész készíti.

— **(Megyei kórház.)** A mohácsi megyei kórház építkezését a napokban Szily László vármegyei alispán, továbbá Mendl Lajos vármegyei tiszti főorvos, és Kovácsffy Kálmán főmérnök, Lakits Gyula mérnök és az építési bizottság mohácsi tagjai, u. m. Trixler Károly főszolgabíró, Német Lipót és Serli Sándor, végül dr. Rüll János községi orvos kíséretében megvizsgálták. Az építési bizottság abban állapodott meg, hogy a kórház bekerítésére másfél méter magas sodronykerítést fog alkalmazni két díszes kapuval. A kórház berendezésével a bizottság az alispánt, a főmérnököt és főorvost biztatta meg. Mint halljuk, a bizottság azt az indítványt fogja a vármegye közgyűlése elé terjeszteni, hogy a kórház „László-kórház“ nak neveztesse.

— **(A tanfelügyelőség öröme.)** A főispáni hivatalhoz ma érkezett le a közoktatásügyi miniszter értesítése, mely szerint Laubheimer Róbert segédtanfelügyelő Szegzárdról Pécsre helyeztetett át saját kérelme folytán. Ez át-, illetve visszahelyezés bizonyára örömet kelt a baranyamegyei tanfelügyelőségnek, hol Salamón József tanfelügyelő körülbelül háromnegyed év óta maga volt kényszerülve amugy is bokros teendő mellett még a segédtanfelügyelő teendőit is ellátni; viszont Laubheimer is örvend vissza helyezettetésének, mert hiszen ő Pécsről való, elhelyezését annak idején sem fogadta valami nagy örömmel, idefűzvé őt e városhoz a családi kötelékek és az az általános közbecsülés, mely itt személyét körülvette.

— **(Az eszeréves Magyarország emlékfája Mohácson.)** A külvárosi róm. kath. népiiskola tanítótestülete a múlt év őszén diófákat ültetett az iskolaház udvarára. Ezek közül egyet vasárnap délután ünnepélyesen „millenniumi“ fává avattak föl nagyszámu intelligens közönség, valamint az iskolás gyermekek jelenlétében. A felavatási ünnepélyt valóságos „millenniumi“ ünnepséggé tette a 25 pontból álló program, mely állott a gyermekek énekléséből, szavalásából előadásából és ünnepi szónoklatokból, a hagyományos nyáron süttött birkából, kifliknek és különféle süteményeknek a gyermekek közt való kiosztásából. Az énekek jól betanulva adattak elő; a szavalatok közül jó előadásuk miatt kiemelhetők Győrffy György IV. oszt.

szerű kijelentést, hogy nincs őszintébb bámulója és tisztelője mint Apponyi Albert.

A művészet örök ifjúságot ad a szívnek és a léleknek. Kossuth Ferenc.

Ha bánat ér és szomorúság, csalódás és keserűség, gondold meg, hogy ama kiválasztottak közé tartozol, akik nem a maguk öröme, hanem másoké, százazrekére, egy egész korára születtek.

Rákosi Jenő.

Csak nagyon szellemes asszonyoktól telik ki, hogy amikor emléksorokra felhatalmaz, el is küldi azokhoz a miniatűr kartont; nehogy valaki többet akarjon írni, mint a mennyit egy bájos és nagy művész megengedhet. Szerencse, hogy még ennyi elfér a megszábotott határok közé:

„Asszonyom! Minden magyar ember határtalanul bámulja és szereti Önt!”

Ifjabb Ábrányi Kornél.

Az érdekes könyvet Blaha Lujzának közel száz arcképe díszíti. Jelmezeképek ezek, amelyek a művésznőt különböző szerepeiben ábrázolják. A könyv, mely Kunoss Vilmos és fia nyomdájából került ki, oly szép kiállítás, hogy igazi díszmunka számba megy.

növendék által: Szent István; Tatarjárás: Wanke Mártha (dissmagyarban) és Wássinger Szilvi szavalása; Királyi tett, szavalta Bács József (sokác fiú); Csucsor Hunyady-já, Énekes Ferencről; Magyar polgár szavalta: Ród-r Károly II. oszt. növ.; Előre, Tóth Kálmántól, szav. Gungl Bálint (német ajkú). a megnyitó beszédet ft. Lipócvcevite Laurás zárdafőnök nagy hatással intézte a tanuló ifjúsághoz, a hasa iránt való kötelesség teljesítését hasonlítván a szeretett fa ápolásához; a záróbeszédet Ámberger Béla tanító mondta, melyben a felavatott fa ápolását és felügyeletét meleg szavakban az ifjúság lelkére kötötte, ugymond, ha megöregsenek, legyen akkor is kedves emlékek és a fa a mai ünnepegről, erről az esztendőről, és esután évek múltán is mesélik el társaiknak és másoknak is, különösen a gyermekeknek, hogy mikor és hogyan lett ez a fa ültetve és minő jelentősége van neki. Az ünnepély lefolyása alatt már süttötték a gyermekek előtt a leölt és bőréből megfosztott birkát, ugynevezett „praevinát“, melyet azután a gyermekek köst, darabokra vágva kiosztottak, hozzá egy-egy kiflit kaptak, mely utóbbiakat ifj. Wanke Ferencné és Kants ügyvédné adományoztak e célra. A birkát és hasonlóan a kiosztási célra 3 hordó sört dr. Rüll Béla ügyvéd és a tantestület a zárdafőnökkel együttesen adták. Az ünnepély kedélyes befejezést nyert azzal, hogy az egyik tanteremben az intelligens hölgyek és urak ugy a „praevinából“, valamint a sörből és a süteményekből kevés részt vevén, a kicsinyekkel együtt éltek a hazát és a királyt.

— **(A kinek senkije sincs.)** A napokban egy szerencsétlen siketnéma leány tévedt Kis-Vejkére, a ki talán már a félországot bejárhatta, mindenütt koldulásból tengetve életét. A szánakosó emberek itt is, ott is juttattak neki egy-egy falat kenyeret, egy kis jó ruhát, meg adtak neki éjjeli szállást. Talán akadt olyan is, a ki, megesvén a szíve a szerencsétlennel, magánál tartotta s otthont igyekezett neki nyújtani. De a szerencsétlen leány, a kinek senkije sincs, a ki az otthon melegét sohasem érezte, nem maradt egy helyen sokáig. Lelke tovább űzte és tovább kóborolt faluról-falura, míg végre teljesen lerongyolódva, elcsigázva Kis-Vejkére ért, a hol egy reggel eszméletlenül találták meg az utcán. Az előjáróság egyelőre a szegényházban helyezte el a szerencsétlen siketnéma leányt s most megkereste a hatóságokat — köztük a pécsi rendőrséget is — hogy a szerencsétlen leány hozzátartozóit nyomozza ki, ha ugyan van a szegénynek valakije.

— **(Halálosások.)** Heiland Nándor tegnap este életének 67-ik évében elhunyt. Temetése f. hó 21-én délután 4 órakor lesz a Kálvária utca 20. szám alatti hásból a budaikülvárosi temetőben. — Mosonyi Gizella IV. polgári iskolai növendék, Mosonyi Géza m. kir. adótárnok leánya, 16 éves korában meghalt. Temetése holnap (szerdán) délután 5 órakor lesz a Makár-utca 2. szám alatti hásból a budaikülvárosi temetőbe.

— **(Meglopott szabó.)** Popovits Gergely, mohácsi magyar szabó, tegnap este jelentette a rendőrségnek, hogy a vásáron sátrából, miközben áru elpakkolásával volt elfoglalva, egy nadrágot és egy kabátot elloptak tőle. Hogy a tolvaj ki lehetett, azt maga sem tudja, bár egy munkásra van gyanuja, aki ott jártkelt a sátor körül. A gyanuba vett embert a rendőrség letartóztatta ma reggel s bár az erősen tagad, mégis a legnagyobb valószínűség szerint ő követte el a lopást, mert alibijét a lopás idejére, valamint azutánra sem tudja igazolni.

— **(A cifra bakkancs.)** Simonovits Károly pécsi cipésziparost is kár érte a vásárban. A sokac menyecskék lábaira való cifra bakkancsai közül tűnt el egy pár,

melyet a rendőrség meg is talált egy úszógi napszámónál, a ki azonban tagadja, hogy ő lopta volna el Simonovits Károlytól a cifra bakkancsokat. Ő ellenkezőleg igaz uton jutott hozzá: úgy vette egy embertől, de hogy kitől, azt nem tudja megnevezni. Vette pedig azért, hogy a feleségének haza vigye Úszóghre — vásárfiában. Ez a védekezése azonban igen gyenge s egyelőre letartóztatták, a míg kiviláglik, hogy lopta-e, vagy vette-e a cifra bakkancsokat?

— **(Tolvajok a vásárban.)** A tegnapi országos vásárban két tolvajt is fogott el a rendőrség, mindkettőt ép akkor csipvén nyakon, mikor lopni akartak. Az egyik jómadárt Németh Gergelynek, a másikat Siklosatz Miklósnak hívják s bár soha sem ismerték egymást, most a lopás terén rokonoknak bizonyultak, mert mindketten — cipőt akartak lopni. Németh Gergely egy cipézsátorból akasztott le egy kedvező pillanatban egy pár cipőt, még a számra is vigyázva, hogy olyan legyen, a mit felhuzhat; Siklosatz Miklós pedig alkudni kezdett egy másik sátorban egy pár szép lábbelire, s egyszerre, mikor a mester más vevőkkel volt elfoglalva, szó nélkül odább akart állni a cipőkkel. Azonban a gazda észrevette és letartóztatván, átadta a rendőröknek; Németh Gergelyt pedig futás közben vette üldözőbe a rendőrség s úgy fogta el, a mint el akart inálni a lopott portékával. A két tolvaj most a börtönben gondolkodhatik a lopás következményeiről.

— **(A kiállítási jegyiroda.)** tekinthet arra, hogy a vidéki lakosság nincs abban a helyzetben, hogy a kiállítást naponta látogathassa, úgy intézkedett, hogy vidékiek számára állandó jegyeket 10 frtért, 12 éven aluli gyermekek számára 5 $\frac{1}{2}$ frtért és állandó állat kiállítási jegyeket két frtért szolgáltat ki, miáltal a vidéki lakosok számára a fővárosban való gyakori tartózkodás alkalomával tetemesen olcsóbbá válik a kiállítás látogatása, és könnyebben és gyorsabban is juthatnak a kiállítás területére, mivel a napi jegyekkel bírók a tourniquet-ken át juthatnak a kiállításba, a nagyobb összetörődés esetén időt rabló és kényelmetlen dolog.

— **(Kiállítási postaszolgálat.)** Az ezredéves kiállítás területén „Budapest kiállítás I. szám.” elnevezéssel folyó évi január 16-án megnyitott posta és táviró hivatal f. évi április 25-től nemcsak felvételi, hanem leadási szolgálatot is teljesít, ennél fogva a jelzett naptól kezdve az ezredéves kiállítás területére, valamint a szomszédságában épült „Ós Budavár” telepre címzett összes levélpostai küldeményeket, táviratokat és távirati utalványokat a nevezett hivatal kézbesíti. A fent jelzett postai küldemények és táviratok azonban késedelem nélkül csak akkor kézbesíthetők, ha a feladó a címzett tartózkodási helyét, esetleg foglalkozását is pontosan megjelöli, minélfogva a kiállítás területére, vagy Ós Budavára telepre szóló küldemények címrésében lehetőleg a címzett foglalkozása is, de a csarnok neve vagy száma, melyben címzett tartózkodik, okvetlenül pontosan feljegyzendő. Minthogy azonban a postai küldeményeket, és táviratokat ilyen módon csak a kiállítási csarnokban, vendéglőkben stb. állandóan tartózkodók címezhetik, intézkedés történt az iránt, hogy a kiállítást látogató vidéki nagy közönség is a kiállítás területére címezthesse postai küldeményeit és táviratait. Ezen célból ugyanis a kiállítási igazgatósági épületben működő posta és táviró hivatalban „poste restante” osztály rendeztetett be, a hol a kiállítás területére címzett s „poste-restante” vagy „postán visszatartandó” jelzéssel ellátott (pl. Budapest kiállítás „poste restante” című) levelezéseket, utalványokat, táviratokat, pénz és csomag küldeményeket visszatartják és a

jelentkező feleknek a közönséges levelezéseket és táviratokat a személyazonosság igazolása nélkül, a többi küldeményeket a személyazonosság szabályszerű igazolása mellett reggel 8-tól este 7 óráig bármikor kiadják

— **(Millenniumi zavargások.)** Ha vannak millenniumi ünnepélyek, miért ne lehetnének millenniumi zavargások és hogy tényleg lehetnek, azt megmutatták, mint lapunkat Barcsról tudósítják, az ottani német legények. Ezek a jó fajta katonajelöltek sehogysem tudtak azzal a gondolattal megbátározni, hogy még október előtt ne legyen valami érintkezésük katonákkal, legalkalmasabbnak tartották a virtust megmutatni, áldozó csütörtök délutánján, amikor is a róm. kath. iskola növendékei a megtartott iskola ünnepély után tavaszi mulatságra a tanítók és a meghívott vendégek kíséretében a közeli erdőbe vonultak. A börtökbe nem férő suhancok előbb márciusi sörrel leitatták magukat, azután így bekapva, kikötni kezdtek az ott csendesen borozgató társasággal, nem tudva bizonyára, hogy milyen szomorú következményei lesznek a virtuskodásnak. Mikor háborgatottak látták, hogy a legények erővel dulakodást akarnak rögtönözni, szép szóval iparkodtak azokat, tekintettel az ünnepélyre, csillapítani, de kár a falra borított hányni, ezeknek se kellett több, csak annál is inkább beléjük kötöttek. A vendégek megsokalván a dolgot, kocsira ültek és haza hajtottak, nagy része pedig gyalog indult. Mit tettek a híres legények? Utánuk mentek kövekkel hajigálva, míg végre két pénzügyőr erősebben fel nem lépett. Erre meg már vérszemek kaptak és százan is neki estek a két pénzügyőrnek, megfosztották kardjuktól, kényszerítve azokat önvédelemből fegyverhez nyulni. Nohát ezek ahhoz nyultak, de nem volt benne köszönet, mert amint az egyik a nála levő revolverrel, hogy a tömeget elriassza, a levegőbe akart lönni, neki rohantak, megrántották kezét és a golyó szerencsétlenül egy közel álló Eckhard nevű ember fejébe furodott hátul a koponyán keresztül s a bal szemén jött ki. Erre a nem várt fordulatra azután mindkét fél megszeppent és futásnak eredt. A súlyosan sebesültet, kinek a sürgősen előhívott dr. Kronberger Vilmos nyújtott első segélyt, most ápolják, felgyógyulásához azonban kevés a remény. A duhajkodó legények, valamint a pénzügyőrök ellen a vizsgálatot megindították.

— **(Millenniumi ünnepély Császtán.)** Császtán községben f. hó 16-án tartották meg iskolás gyermekeiknek hazafias ünnepét. E község összes lakossága igazán megünnepelte ezen napot, s mondhatni, hogy megható volt a szemlélő közönség részéről, midőn látták, mennyire lelkesednek és érdeklődnek ezen 1000 éves ünnepély megtartásáért. Különös kitüntetésre méltók az előjárók, kik elhatározták, hogy ezen napot az egész községnek meg kell ünnepelni s az napon senki mezei munkát ne végezzen, mit a község érdemes bírása dobszó által lakosságnak tudtára adatott. Reggel 8 órakor az előjárók a szülőkkel együtt tömegesen nemzeti színű zászló és szalaggal ellátott gyermekekkel párosan a szászvári templomba hálaadó isteni tiszteletre vonultak. A szent mise után ismét sorakozva zene kíséret mellett az iskola helyiség udvarába mentek, mi zöld lombzattal szépen volt díszítve. Kevés vártatra megjelent az iskolaszéki elnök Dr. Szilvássy Mihály esperes plebános, ki az ünnepélyt a Himnusz éneklésével kezdette meg, azután szívrható hazafias beszédet tartott a jelenvoltsághoz. Következtek egymás után a szavatok, miket a gyermekek sikeresen adtak elő, dacára, hogy tanítójuk huzamos idő óta beteg. Méhes Antal volt szíves helyette a gyermekekkel fáradozni. A Szózat éneklése után a gyermekek sorakozva, a községtől nem messze, kivonultak az erdőbe,

hol az ebéd már készen várta a kis honpolgárokat. A bíró és az előjárók által lettek kiszolgálva. Azonban nem soká tartott a szép rendezett helyen a mulatság, mert jött az eső s így kénytelenek voltak vissza vonulni a község egyik vendéglőjébe, hol folytathatták kedves mulatságukat, s esti 9 órakor a Himnusz éneklése után a kis honpolgárok emlékezetes mulatságának vége lett.

— **(Tolvaj munkások.)** Dombóváron a vasuti állomáson egy idő óta több tárgynak lába kerekedett és eltűnt az ólmozott kocsikból, mi annál felűnőbb volt, mivel a kocsin levő ólóm-pecsét sértetlen maradt. Régen gyanakodtak már egyes vasuti munkásokra, mert ily ügyesen eltűntetni — dacára a szigorú őrizetnek — csak a beavatottak tudhatták; de semmiképen nem lehetett a tettest lopáson érni. Mig végre a napokban egyik társuk — állítólag mivel a lopott sör megivásánál nézet eltérés támadt köztük — följelentette az egész kompániát az állomásfőnököknek és ekkor kitűnt, hogy csakugyan vasuti munkások követték el a lopást. A főnök rögtön vizsgálatot tartott, melynek eredménye az lett, hogy a rapiditasok elküldettek, a kinevezettek pedig fel lettek függesztve, valamennyien pedig át lettek adva a bíróságnak.

— **(Műkedvelői előadás.)** Dombóváron e hó 27-én műkedvelői előadással egybekötött táncestélyt rendez a „Társaskör” vigalmi bizottsága a „Korona” összes termében; mely alkalommal színre kerül: az „Angolosan” című 2 felvonásos vígjáték és „Egy kedves ember” című monológ. Az estély iránt már eddig is igen nagy az érdeklődés.

— **(Millenniumi ünnep.)** Dombóváron — mint levelezőnk ujabbán jelenti — megtört a jég az eddig tapasztalt közönyösöget illetőleg a róm. kath. népiskolában tartandó millenniumi ünnep iránt, amennyiben akadt mecénás több nemeskeblű férfi személyében, kik a szükséges összeg megszerzését magukra vállalták és így lehetővé tették, hogy május 31-én az iskolai ünnepélyt a dombóvári róm. kath. iskola növendékei is megtarthassák, jól tudván azt, hogy ezen ünnepély megtartása, hatalmas tényezőül szolgál a haza iránti szeretetet a gyermekek fogékony szívében megerősíteni. A program maradt a régi, mint azt már lapunk egyik régebbi számában közöltük. A dombóvári izr. népiskolában a napokban tartatott meg a millenniumi ünnepség, díszes közönség jelenlétében. Dícséret illeti úgy a tanító urakat, mint az iskolaszék tagjait, hogy ezen minden ízében hazafias ünnepély — melybe nem vegyült semmi féle disszimuláció, hanem amelyen a szív mélyéből fakadt őszinte lelkesedés látszott létrejöttében közreműködtek. Sok ilyen hazafias izr. hitközséget nem igen lehet találni a milyen a dombóvári.

— **(Adakozás.)** A havihegyi kőkeresztre adakozott özvegy Ruváld Ferencné 1 frtot.

— **(Millenniumi ünnepély.)** A Kaposvár-egy házközségi róm. kath. „Néptanítók egylete” ifju Széchenyi Imre gróf védnöksége alatt folyó hó 28-ik napján Kupaváran (Somogyvár község) millenniumi ünnepélyt rendez. Az ünnepélyt rendező bizottság elnökei Vinniss Fülöp plebános, Adamec Gyula tiszttartó. Bizottsági tagok: Horváth Pál tanító körelnök, Dekkert Imre tanító, Csáky elnök, tanító egyl. jegyző, Pécer Ignác tanító, Rozsics Géza tanító.

— **(Véres ismerkedés.)** Egy nagy, erős, vállas legény, meg egy kicsiny vézna fiatalember állt ma délelőtt a rendőrbiztos előtt. A kis vézna emberke volt a panaszos, de nem annyira ő, mint inkább a feje panaszkodott, melyen egy meglehetősen nagy kék kidomborodás volt látható s aztán meg egy másik kis seb is, melyből a kiszivárgó vér végig igyekezett futni a kis ember arcán. A

kis embert Glacsák Jánosnak hívják, kiskozári illetőségű földmives és az a panasza, hogy az éjjel egy szigeti országúti korcsmában fejbeverte a nagy, erős, vállas legény, a kivel poharazás közben ismerkedett meg, de a kinek már a nevét is elfelejtette. A nagy, erős, vállas legény erre megmondta a nevét, hogy őt Scherl Mártonnak hívják. Hidasról jött be a vasárra, azt azonban tagadja, hogy ő verte volna meg Glacsákokat, hiszen olyan részeg volt az éjjel, hogy a kezét sem tudta felemelni. A véres ismerkedés ügyében majd a bíróság tesz elégtételt a két verekedő között.

— **(A városi veni sanote)** f. hó 21-én, mint a tisztujítás napján, a város-templomban d. e. 9 órakor lesz megtartva. Előadásra kerül Seiler C. dur miséje melyen a „Pécsi Dalárda“ férfi és női kara és műkedvelő zenészek vesznek részt. Offertorium: „Renela“, szoprán solo Rottertől, éneklő Schneider Istvánné.

— **(Tél és tavasz.)** Egy öreg, öszszetöprördött ember, a ki valamikor jobb napokat látott s mig birta a munkát, a legdélecegebb, legszemrevalóbb legény volt a bányatelepi bányászok között, állított be tegnap a bányatelepi rendőrkapitány elé. És ott azt panasolta, hogy a felesége, a ki élete telen van, mert már elmúlt 60 esztendő, tavaszban, tavaszi szerelemben utazik, mert egy 30 esztendő legénynyel kötött szövetséget. S most már ketten ki akarják túrni a házból az öreget, a kinek a fia is öregebb, mint a feleségének a mostani kegyeltje. A rendőrség a regényes részek mellőzésével kiűtötte, hogy a 30 éves szerető nem idevaló illetőségű s most szépen haza fogják toloncolni Toponárra, a hová való a legény, a ki jelenleg minden foglalkozás nélkül van s azt

állítja, hogy elég nagy munka volt neki az is, hogy eddig ellen birt állani hatvanesztendő szerelmese abbéli nógatásainak, hogy — szöktesse meg. A mit csak azért nem tett, mert az asszonyval a potya jólétet, a miben eddig része volt, nem birta volna megszőktetni.

— **(Juniális.)** A pécsi bányamunkások betegsegélyző és önképző egylete jövő hó 7-én a városi gesztenyében saját alapja javára táncvigalommal egybekötött juniális rendez. Belépti díj személyenkint 25 kr.

— **(Rókavadászat.)** Nagy riadalmat okozott Kis-Vejkén egy róka család szörnyű pusztítása. Hasztalan volt minden óvintézkedés. Alig volt éjjel, hogy itt-ott ne tett volna látogatást a baromfiólakban. A napokban is egy ólból 7 tyukot vittek el egyszerre. Ez már kihozta a lakosokat a türelemből. Főlfegyverkeztek tehát többen ásovál, kapával, vasvillával s nem nyugodtak addig, mig a fészükre nem találtak. Ez megtörténvén, gondosan körülállták a rókalyukat, egy kettő a lyukban tüzet rakott, hogy annak fűtje az esetleg bentlevő rókákat elkábítsa. Ekkor hozzáfogtak az ásáshoz. A szerencse kedvezett, mert nem kevesebb, mint tizenkét rókakölyökre akadtak. Rögtön statáriumot tartottak fölöttük, irgalmatlanul kivégezték őket. Találtak még ott sok nyul és tyuk maradékot, tyuktojást stb. Mint hírlík, a szomszéd uradalomban erdészeti vadászatot tartanak az öregekre, mert rendkívül sok kárt tesznek a nyulakban.

— **(Kiszabadították az örültek közül.)** Tegnapelőtt délelőtt feltűnést keltett Szegzárdon egy nagy csapat műzsi polgár és polgáraszony, kik a Ferenc kórházból jöve, egy embert vettek körül és hangos beszéd közben az országuton halad

tak. Ezek Mőss község legelőbbkelő polgárai voltak, akik erélyes akciót fejtettek ki, hogy Müller Vince műzsi vagyonos polgártársukat az élőhalottak közül kiszabadítsák, ami most végre sikerült is nekik, a mennyiben kérelmekre Müller Vincét elbocsátották a kórházból, a hová még a mult nyáron került. A szerencsétlen ember ugyanis elválva élt feleségétől s e miatt annyira megzavarodott, hogy a hatóság rendeleteit nem respektálta és olyan dolgokat mivelt, a miért a kórházba kellett szállítani, a honnan két izben meg is szökött. Müller Vince, aki a leggazdagabb polgárok egyike volt Mőssön, mint az őt hazakisérő gazdák állították, az idő alatt, mig ő a kórházban volt, vagyonából teljesen kiforgatták, úgy, hogy most csak a rajta valója van.

Gabona-árak.

Hivatalosan feljegyeztettek Pécs szab. kir. város 1896. évi május 16. napján tartott hetivásárán.

Az árak métermázsánként számláltak.

Buza 6.40—6.60; kétszeres 5.20—5.30; roza 5.10—5.20; árpa 4.20—4.30; zab 5.50—5.60; búzáköny 3.80—4.; kukorica 4.20—4.30; szén 1.30—1.50; szalma 80 —.

Szén: közép, mintegy 250 gabona-kocsi volt a piacon.

Szóbéli tárgyalások a pécsi kir. törvényszéknél.

1866. Május 20-án

1. Stern Károly — Grisz Katalin d. e. 8 $\frac{1}{2}$ ó.
2. Gold Mór — Pollák Sámuel d. e. 9 óra.
3. Kruszek József — Vókányi róm. kath. hitközség d. e. 10 óra.
4. Sudár Katalin — Dr. Lieber György gondnok d. e. 10 $\frac{1}{2}$ óra.

kozá-okat. Mert veszélyes volt a betegsége, a mit csak súlyosbított az a körülmény, hogy a beteg asszonyra csak napok kérdése volt, mikor szüli meg a gyermeket, a kit szive alatt hordott.

A gyermeket; az ő gyermeküket. Az ő igaz szerelmük zálogát, utódát a már kivesszni indult Dömeházi fajnak!

Es csókolja, csókolgatja a lázban fekvő, beteg asszony puha, fehér kezét Dömeházi Saul, mikor csak megáll mellette Márton, a deresfejű legény, és könyekkel a szemében, de mosolylyal az arcán megszólal.

— Tudtam én mindig, hogy a nagyságos ur igazán szereti a nagyságos asszonyt. Hiszen akkor is elárulta magát, mikor az ott volt...

Saul csak felüti meglepetve a fejét e szavakra. És izgatottan szól rá a legényre.

— Mit beszélsz? Kiről beszélsz?!

— Ej, hát arról az asszonyról, a ki miatt történt minden baj. Oda jött a párbajt követő este a nagyságos ur betegágya mellé. És talán ott is marad, ha...

— Ha? Nos, beszélj, szólj hát! Vág közbe Saul a legény higgadt, csendes, szomorú beszédébe.

— Ha nagyságos ur lázalmában is nem a nagyságos asszonyra gondolt volna; nem annak a nevét ejtette volna ki, nem azt hívta volna magához. A mit aztán mikor meghallott az az asszony, csak kifordult a szobából és nem is jött vissza, nem is jön vissza soha többé.

Hát ez az ok. Hát meg kellett Vas Arankának tudnia, hogy csak a szépsége tartotta hozzá lekötve. Hogy rabja volt a vágyainak, de a szive, a lelke azért

mely nem elégitette volna ki soha, ha erre az igaz asszonyi hűségre nem talál. És borzadva gondol rá, hogy ott vette el az eszét a harmadik, az a bűnös szerelem is, mely ugyan kihalt ma már a lelkéből örökre, de mittéve lesz akkor, ha ez az igazi asszonyi hűség többé nem veszi körül, mi lesz akkor árva, szerelemnélküli szívével?

Ez tartja elfogialva az agyát, mikor az öreg orvos elkezd beszélni.

Márton, a szolga, kiment a szakasz folyosójára s ott vizsgálja az ablaküvegeken keresztül, ha talán meg látná az épen a felhők alól kikerült hold fénye mellett Kerékvár sugár templomtornyának keresztjét. Évi alszik nyugodtan, csendesen. Hát mit tegyen mást az öreg, mint hogy beszélgetést kezd, hogy a nyomasztó csendet elzavarja.

Azon kezd, hogy a párbajt véres kimenetelének hatásáról beszél. Milyen szenzációt keltett az az egész fővárosban s napokig nem beszélt senki másról.

És milyen tragikus következményei lettek ennek a szenzációs esetnek.

A Kővári Géza nagynénjét fájdalmában megütötte a szél s a szegény matróna élőhalottként tengi át még hátralevő napjait.

S mikor látja Dömeházi arcán a meglepetést, tovább beszél.

— Persze, képviselő ur ezt mind nem tudja. A nagyságos asszony bizonyára kiméletességéből nem mondott el semmit a betegsége alatt. De hát még a mi Kővári Gézával történt. A felesége...

— A felesége? pattant ki a kérdés Saul ajkán

1896. évi május hó 21. én.

1. Schapringer J. cég — Fratelli Bettega d. e. fél 9 óra.
2. Schweigert József — Feiter János d. e. 9 óra.
3. Noll Ferenc — Klein Henrik d. e. 10 ó.
4. Mészáros József — Vince Mari és társ. d. e. fél 11 óra.
5. Szilágyi Istvánné gyám — Metz Géza d. e. 11 óra.

Törvényszék.

§ Zsarolással vádolt ügyvéd. Tegnap este egynegyed nyolc órakor ért véget a Székely Ede dr. elleni végtárgyalás. A végtárgyalási termet megtöltő közönség a legnagyobb türelemmel kitartott a tárgyalás végeig melynek folytatását a következőkben közöljük:

Lipsich Mór tanu, aki maga vezette oda Székely ügyvédhez a kölcsöntkérő tanukat, letévén vallomására az esküt, következett a hátralevő hat tanu kihallgatása. Ezek között:

Láng Mór tanunak tudomása van 3 esetről, midőn Tóthék kölcsönt kértek Székely ügyvédtől.

Ügyész konstatálja, hogy panaszosok nemcsak zsarolás, de uszoráskodásért is tettek feljelentést Székely dr. ellen.

Stark Etele tanu már 3 év óta ismeri Tóthékat Székely ügyvéd irodájából, mert tanu ott van alkalmazásban; mindig pénzt kértek kölcsön.

Wollner Cecilia tanu vallja, hogy vádlott, Székely Ede az ő nagybátyja és ő mint irnok áll nála alkalmazásban. Dacára elnök figyelmeztetésének, hogy nem tartozik

vallani, késznek nyilatkozik vallomást tenni. Ismeri Tóthékat, a kik kölcsönért voltak nagybátyjánál, a ki nem a sajátjából, de a bankból felvett pénzekből szokott másoknak kölcsönözni.

Matkó János csak ifj. Tóth Györgyöt látta egyszer Székely ügyvéd irodájában, a hol peres ügyében megfordult. Csak akkor látta először Tóthot és most másodszor. Elnök kérdésére megmondja, hogy neki is pénzbeli ügylete volt, azonban már nem tartozik semmivel.

Biró József ismeri Tóthékat és tudomása van a kölcsöntügyeletről. Ügyész kérdésére kijelenti, hogy neki is pénzfelvételi szándéka volt.

Biró Mihály többekkel együtt jelen volt Székely irodájában, a mikor Tóthék is ott voltak pénzt felvenni.

Ügyész megteszi a tanuk meghittetésére való indítványát, többekét mellőzteni kéri.

A törvényszék ifj. Tóth János, Farkas Illés, Tóth György, Bózza József, ifj. Szabó József, Láng Mór, Matkó János, Biró József, és Biró Mihály tanuk meghittetését elrendeli, a többieket mellőzi.

Felolvasztatik ezután az ugyancsak panaszosok által Székely Ede dr. ellen uszoravétség miatt indított perben a törvényszék megszüntető határozata, a mit a tábla és kuria is helybenhagyott.

Nagy Géza dr. kir. alügyész tartja meg ezután a vádbeszédet, melyben alapos argumentálásokkal oda konkludál, hogy Székely Ede nem követte el a zsarolást. Nem követte el már csak azért sem, mert hiszen magának jogtalan uton anyagi hasznot nem is szereshetett volna, mivel kiskorával iratott alá obligációt akkor, midőn ifjabb Tóth György tulajdonképen nem is az ő, hanem

az anyja rábeszélésének engedett, mikor a kötvényt aláírta. Zsarolás azért sem forog fenn, mert mint a végtárgyalás adatai bizonyították, dr. Székely még csak fenyegetést sem használt, egyszerűen saját jogos követelését akarta békés uton rendezni a három panaszossal szemben, kik közül nemcsak ifj. Tóth György és Papp Katalin csalták meg, de megcsalásában részes volt ifjabb Tóth György is. A szép és erős jogi érvelésre alapított beszéd végén kijelenti, hogy a zsarolás vétségének vádját elejti s kéri vádlott felmentését s ha a panaszosok vádjukat fenn nem tartanak, az eljárás megszűntetését.

Elnök kérdésére azonban Flóris Endre dr., mint a magánpanaszosok képviselője, kijelenti, hogy a vádat fentartja és beszédében azt igyekszik bizonyítani, hogy a zsarolás vétségét dr. Székely Ede csak ugyan elkövette. Hivatkozik egy kuriai döntvényre, mely nem a jogtalan haszon szerzését, hanem igenis a módot, a hogy a zsarolás megkíséreltetik, veszi alapul s így a mellett érvel, hogy a módot tekintve, vádlott bűnös a zsarolás vétségében. Ő maga sem vállalta volna el ügyvédtársra ellen e pert, ha lelkében az osztó igazságot nem akarná szolgálni s ha jogi öntudatában meg nem lett volna győződve vádlott bűnössége felől.

Beszédében egy ízben elnöki rendutasítást is kapott, mert a kelleténél többet foglalkozott vádlott személyével. Ezt a rendutasítást különben a védő dr. Egrý Béla is megkapta, a ki ezután emelkedett hangon lelkes szavakban mondta el védbeszédét, a magánpanaszosok képviselője érveinek lerontására szoritkozván, miután a vád a kir. ügyészség részéről ugy is el lett ejtve.

A kir. ügyész egy megjegyzése, ugy Flóris Endre dr. rövid reflektálása után

és ha nem bír magán uralkodni, talán az öreg orvos meg is ismeri a titkát.

De birt és csak a részvét, vagy ha úgy tetszik, a lelkiismeretfurdalás hangján ismétlé.

— A felesége is? Talán...

— Igen. A felesége elvált tőle. Azt beszélnek a rossz nyelvek, hogy már az első éjjelt sem tölté az ura ágya mellett, hanem a szeretőjéhez szökött. Node a bizonyos csak annyi ebben, hogy ma az asszony valami orfeumtársulattal kint Németországban utazik, ha ugyan át nem hajózott azóta az Oceánon.

Saul szédülve hallgatta e szavakat.

És valami hozzávágódott az agyához. Egy gondolat, a melynek hatása alatt csaknem elfuló hangon kérdezte.

— És az a férfi...?

— Az asszony szeretője? Az ismeretlen maradt. És nem is fog ismert lenni soha. Mert hiszen az ilyen viszonyok a legtöbbszörre így végződnek az olyan asszonyoknál, kik a férjük oldala mellett meg nem talált boldogságot máshol keresik. Ha feltalják, addig — az esküdt hűség elfelejtésén kívül — becsületesek maradnak; s a mikor elvesztik, meghalt számukra az a férfi is, hanem ők is meghaltak a becsületeség számára. Egy marad a lelkükben meg egyedül: a gyűlölet az iránt, a ki mellett sohasem voltak boldogok s a gyönyörök kergetése révén felejtése annak, a ki habár csak a szépségükért is, de szerette őket egykoron.

Saul alig válaszolt most már erre a szavakra.

Tudott hát mindent.

Ime akaratlanul is megboszulta az apját. Hiszen

az a hűtlen asszony előtte könyörgött a fia életéért s most soha többé nem érezheti már az anya örömeit, nem mondhatja az anyjaul soha nem ismertnek ez egy szót: fiam. És a mint boszut állt a hűtlen asszonyon a sors, azonképen tisztázta előtte a véletlen Dömeházi Athanást. Ez az aszkéta alakú pap a titkos védelmező szerepét töltötte be a mellett az asszony mellett s annak a fiúnak az oldalán. S ha talán valahogy oka volt mégis az apja élete tönkretetésének: megbűnhődött érte most, mikor megtudta, hogy a testvér testvér ellen vívott élethalálharcot s bűnhődik érte ezután is. mig csak látja, hogy az a hűtlen asszony élőhalottként vánszorog át az életen s a két testvér ezután is ismeretlen marad egymásra nézve örökre.

De hát Vas Aranka? Mi történt vele? Mi okozhatta azt, hogy ez a szenvedélyes, szerelemért élőhaló asszony el tudott válni tőle? El tudott válni örökre, mert hiszen az az élet, melynek örvényébe dobta magát, magával hozta ezt az örökre szóló elválást. Hiszen sohasem lehet többé az az asszony az, a mi volt: egyedül az ő szerelméért epedő, bűnös szerelmében is a szív igazságára appelláló szépséges, büszke asszony.

S hogy mi oka lehetett erre Vas Arankának, hogy ime megelőzte őt a szakításban és megkimélte attól, hogy most aggódva gondolkodjék felőle, hogy mikép adja tudtára a szerelmes, mámoros napok multával, hogy szakítaniok kell egymással: azt megtudta nemsokára Mártontól, a deresfejű legénytól.

Hogy haza értek Kerékvárra, bizony ágyba kellett fektetni a kis, gyenge asszonyt. Es a tudós doktor mellett két-három orvos is tartott agya mellett tanács-

Székely Ede dr. mondott még pár szót — felindulástól elfojtott hangon — saját védelmére s ekkor a bírák ítélethozatal végett visszavonultak.

Az ítélet dr. Székely Edét az ellene emelt zsarolás vétségének vádjától felmentvén, azt az ügyész tudomásul vette, de a magánpanaszosok — kikre ügyvédjük rájuk bízta teljesen az elhatározást, nem tanácskozáni velük — felebbestek az ítélet ellen.

És a felmentett vádlott megkönnyebbülve hagyta el a végtárgyalási termet, a panaszosok közül pedig Tóth Györgyöt és Papp Katalint a fegyveres őrök visszakísérték az ügyészséghez, hogy a csalásért rájuk mért büntetés kiállításáig szabadon se bocsájtsák őket többé.

§ **Aki puskát fog a végrehajtóra.** Engler Kálmán bírósági végrehajtó múlt évi szeptember 9-én végrehajtást fogantatosított Egedi János csikóstóttósi lakos házában. Bármi ingóságot is akart azonban lefoglalni, a lakók mindenre azt mondták, hogy az nem Egedié, hanem az övék. S mert Egedi épen nem állt földhözragadt szegény ember hírében, a végrehajtó házkutatást tartott s csakugyan találtak is a padláson egy ládában, egy kendőbe kötött csomó pénzre, melyből aztán a végrehajtó 2 darab százast lefoglalt. Mikor Egedi látta, hogy a pénz fel van fedezve s abból a követelés biztosítására 2 darab százast a végrehajtó el is tesz, puskát hozott elő s e szavak közt fogta rá Engler Kálmánra:

— Nem teszed le azt a pénzt te rabló, te haramia!

A feldühödt embert azonban idejekorán megfékeztek s így nagyobb baj nem lett a dologból.

Most aztán hatóság elleni erőszak büntetésével vádolva állt Egedi János a pécsi kir. törvényszék büntető osztálya előtt s mert a végtárgyalás adatai a hatóság elleni erőszak büntetését beigazolták ellene, ezért őt a kir. törvényszék egy évi börtönrre ítélte. Az ítélet ellen vádlott felebbezett.

§ **Ráijesztettek.** Három megtermett, erős, vállas, jóképű löcsi sokac ember állt a pécsi kir. törvényszék előtt. Blavsin Márkó volt a panaszos; Peri Sztivó és Peri Miso, apa és fia, a vádlottak. Blavsin Márkót a két Peri úgy elverte a télen egy disznótorban, hogy az 40 napig nyomta az agyát s 46 napig munkaképtelen lévén, a mellett, hogy két kezén vagy tiz helyen most is viseli a fiatalabb Peri bicsakjától ejtett sebeket, még 111 frt kárt is szenvedett. A panaszos Blavsin Márkó, a két vádlott állítása szerint, azokkal folytonosan ellenséges lábon állott s a fiatalabb Perit egy héttel az eset előtt agyon akarta ütni. Szóval úgy viselte magát, hogy a két Peri — amint ezt a törvényszék előtt el is mondták — kényszerítve volt, hogy a verekedő kedvét a rabiátus embernek elvegyék, másként egy kissé ráijesztenek. És rá is ijesztettek, mert mikor Blavsin Márkó odament, a hol ők a disznótoros mulatságon részt vettek s megint verekedést akart velük kezdeni, sőt a fiatalabb Perire bicskával támadt rá, ez elvette tőle a bicskát, az apja meg bottal támadt rá s így közös erővel összeszurkálták, illetve jól elverték. A két Peri meg is lehet a ráijesztés eredményével elégedve, mert Blavsin soha se okozott azóta nekik bosszúságot. Igaz, hogy azért a 6—6 hónapi börtönrre, amit a bíróság rájuk mért, szintén bosszankodtak s meg is felebbezték az ítéletet, de azért Blavsin Márkóra mégis alaposan ráijesztettek.

§ **Visszavont panasz.** Márkus Ignácné pécsi lakosnő jó ismerőse lévén Maza Erzsébetnek, attól tavaly két ízben is kölcsönkért 25—25 frtot. Maza Erzsébet adott neki mind a kétszer, annál is inkább, mert az asszony mindig az ura nevében, sürgős segít-

ségül kérte a pénzt, azt mondván, hogy lejárt egy váltójuk és azt akarják prolongálni. Egyszer azonban Maza Erzsébet meggondolta magát és attól félt, hogy semmi írása sem lévén a kölcsönadott összegről, azt nem kapja meg, kötelezvényt kért az asszonytól. Márkus Ignácné ki is állította a kötelezvényt, azonban csak maga írta alá. A hitelező Maza Erzsébet ezt nem fogadta, el, mert ő tőle az ura nevében kért kölcsönt az asszony s követelte, hogy Márkus Ignác is aláírja a kötelezvényt. Ez meg is történt; azonban mikor fizetésre került a sor, a férj megtagadta a fizetést, azt mondván, hogy ő semmit sem tud az adósságról s nem is írta alá a kötelezvényt, hanem a felesége, hogy az adósságról ő semmit se tudjon, a leányával iratta oda az ő nevét. Ezért aztán okirathamisításért lett az asszony és leánya kérdőre vonva a napokban a kir. törvényszék előtt, azonban mivel a panaszos panaszát visszavonta és kára megtérül, a kir. törvényszék a további eljárást ez ügyben megszüntette.

Országgyűlés.

A képviselőház ülése május 19-én. (A „Pécsi Figyelő“ eredeti távirata.) Szilágyi Dezső házelnök bejelentését állva hallgatták végig a képviselők. „Gyász borult — ugymond — a milleniumi ünnepségre Károly Lajos főherceg elhunytával, a ki a trónhoz legközelebb állt. Többször bebizonyította irántunk való rokonszenvét az elhunyt, kinek halála fölött a ház részvétét jegyzőkönyvileg fejezi ki, azonkívül a temetésre küldöttséget, ravatalára koszorút küld. Az ülések bizonytalan ideig elnapoltattak.

A főrendiházban hasonlólag ment végbe az elparentálás Szilágyi József elnök részéről. Érdemleges ülés itt sem volt.

Az egész fővárost gyászlobogók borítják, a színházak zárva maradnak.

A bécsi lapok és többben a budapestiek közül is külön kiadásokat rendeztek, melyeket a közönség ezrével kapkod az utca szögleteken.

A főváros holnap rendkívüli közgyűlést tart.

TÁVIRATOK.

— **Gyász az uralkodó családban.** (A „Pécsi Figyelő“ eredeti távirata.) Károly Lajos főherceg ma reggel fél hét órakor meghalt. A király folyton mellette volt haldoklása közben. Margit és Zsófia főhercegnők még tegnap este megérkeztek, a haldokló főherceg még öntudatánál volt és örömet fejezte ki megérkezésük fölött. Ferenc Ferdinánd főherceg csak ma érkezett meg. Később este megjött a pápa távirati áldása is. Éjfél után két órakor érkezett a király, ettől az időtől fogva ugyszólván együtt volt az egész uralkodó család. Az agónia éjfél után fél háromkor állott be.

Laptulajdonos Felelős szerkesztő
SZAUTTER GUSZTAV PLEININGER FERENC
TAIZS JÓZSEF
kiadó.

Egyedüli legjobb mosóeszköz a jelenkorban az ujonnan föltalált cs. és kir. kizárólagosan szabadalmazott

Mosó gép

finomra csiszolt karrarai márványból, Hlavacsek szabadalma, minden eddig létező hasonnemű készítményt felülmulva, mely a márvány keménysége és szilárdsága következtében elpusztíthatatlan, folyton sima és tiszta marad, a miért is kifogástalanul, gyorsan és hófehéren lehet rajta mosni, megkiméli a ruhát, megtakarítja a szappant és az időt, így aztán minden létező mosógépet felülmul. E mellett a szab. márvány mosógépek szerföltött jutányosak. Az árak a következők:

I. nagyság	25 × 30 cm.	2 frt 50 kr.
II. „	30 × 35 „	3 frt 50 kr.
III. „	35 × 40 „	4 frt 50 kr.

Kaphatók a pénz előleges beküldése, vagy utánvétel mellett egyenesen és egyedül a feltalálónál

A cs. és kir. kizár. szabad.

Hlavacsek-féle vállalatnál

Strakonitz-ban (Csehország.)

Ismételő kereskedők megfelelő százalékban részesülnek.

Rothschild-tapasz

legjobban bevált köszvény, rheumatismus és mindennemű csuzos daganatok ellen. Egy tekeres Rothschild-tapasz, 90 krért (ievébléyegekben vagy postautalványon) bérmentve küldetik. Valódi minőségben csak a „Római császár“ gyógyszerárban

BAYER HUGONAL

Bécs, Wollzeile 13. sz.

kapható. Ugyanott minden külföldi speciálisok nagy raktára.

Cs. és kir. szab.

Zentler-féle

férfi- és gyermekruharaktár Pécsen, király-utcza, Bazár épület, a városházával szemben.

„Millenium-öltönyök“

a legújabb és legdivatosabb

Lodenposztóból

a legdusabb választékban, továbbá tavaszi felöltők, felső kabátok, haveloc, és öltönyök a legfinomabb angol és francia szövetekből bámulatos olcsó árakon ajánl a

ZENTLER-féle

cs. és kir. szab. uri és gyermekruharaktár

Pécsen, Király-utcza 1. sz., Bazárépület. Figyelmeztetés! Ezen legújabb lodenszövetek általánosan elismert tartósága által azon kedvező helyzetbe vagyok, hogy annak minősége valamint olcsó ára folytán minden külföldi és fővárosi legnagyobb hasonló cségekkel versenyeznek!

Schönwald Imre

vizsgázott órás, ékszerész és látszerész

Pécsett,

Király (fő) utca, Hattyu épületben.

Sétabotok valódi ezüst fogantyúval 5 frt

Eccasé börtörccák valódi ezüst ékít-mény és monogrammal 6 frt

Jegyzéke azon tárgyaknak melyek állandóan raktáromon vannak:

Valódi ezüst evőkészletek 6—12 és 24 személyre 50, 120, 160, 300, 400 430, 800 frtig.

Valódi gyémánt, brillánt és más ékkövekkel dolgozott ékszerek a legujabb és legszebb kivitelben minden árakban 25 frttól 3000 frtig.

Valódi ezüst állványok, kenyérkosarak, cukortartók, gyertyatartók, tálcák, serlegek stb. 20 frttól 500 frtig.

Legnagyobb raktár a legjobb valódi ezüst és arany angol és svajczi zsebórákból eredeti gyári árak szerint.

Salon, ebédlő, iroda, konyha és ébresztő órák minden stylben gazdag választékban.

Különlegesség párisi bronz álló és utazó órákban, miniatűr női arany órák gyöngy és valódi gyémánt lánczokkal.

Párizsi iparművészeti tárgyak u. m.: virágtartók, asztali állványok, képkeretek, bor, sör és cognac készletek, girandolok, consoldiszek, író és dohánykészletek stb. pazar szép kivitel és igen mérsékelt árakkal.

Saját aranyművesi, vésnöki valamint most nagyobbított órásműhely a hol minden e szakmába vágó munkálatok és javítások a legjutányosabb árak mellett igen rövid idő alatt készítettnek.

